

Veleučilište studija sigurnosti (VSS)

**UPUTA
ZA CITIRANJE I NAVOĐENJE LITERATURE**

CITIRANJE PREMA VANCOUVERSKOM STILU CITIRANJA

Navođenje literature potrebno je kad se citiraju izvadci iz teksta drugog autora (tj. kad se dijelovi teksta preuzimaju od riječi do riječi), ali i kad se tuđi zaključci žele parafrazirati, tj. opisati i protumačiti na vlastiti način, svojim riječima.

Pri pisanju diplomskih i završnih radova na Veleučilištu studija sigurnosti u Zagrebu potrebno je koristiti tzv. vancouversti stil citiranja. Prema tom načinu citiranja podatak o citiranom djelu u radu se pojavljuje najmanje dva puta. Prvi se put javlja u samom tekstu rada, a drugi se put navodi u popisu korištene literature koja se dodaje na kraju rada.

Navodi, tj. citirana djela u tekstu rada označavaju se arapskim brojkama (u zagradama, od broja 1 nadalje). Brojke u zagradama smještaju se na mjesta u tekstu u kojima se autor referira na određeno citirano djelo (npr. nakon prezimena autora referencije, nakon parafraziranog teksta, i dr.). Brojevi referencijama se dodjeljuju prema redosljedju njihova korištenja u tekstu. Također, u popis korištene literature referencije se upisuju redosljedom njihova pojavljivanja u tekstu rada. Zbog označavanja citiranih djela brojevima, vancouversti stil citiranja nazivamo i numeričkim načinom citiranja.

Ponovljeno citiranje određenog rada treba označiti istim brojem pod kojim je prvi put spomenut te pod kojim je ujedno naveden i u popisu literature.

Prilikom **izravnog navođenja/citiranja dijelova** teksta koriste se navodnici.

Primjer izravnog navođenja:

izravno navođenje

- Medicinsko osoblje mora posjedovati „strpljenje i razumijevanje u radu s pacijentima" (7, str. 2).
- „Plagiranje je neovlaštena uporaba tuđeg autorskog vlasništva, ideja, postupaka ili riječi objavljenih u knjigama, časopisima, na mrežnim stranicama ili bilo gdje drugdje, bez navođenja podataka o izvoru. () Neovlašteno prikazivanje tuđeg rada kao vlastitog zapravo je krađa intelektualnog vlasništva ()“.

ili ako započinjete rečenicu s imenom autora:

- Kao što ističe Watkins (7) medicinsko osoblje mora posjedovati „strpljenje i razumijevanje u radu s pacijentima" (str. 2).

Primjer citiranja:

- Prema Colluzi i Pappagallo citirano u Holding et al. (7) većina pacijenata koji su primili lijeka A nije imala nuspojava.
- Lewis (1) zaključuje da smo suočeni s krizom zbog antimikrobne rezistencije i da je potrebno razviti nove platforme za razvijanje antibiotika. Recentna literatura pokazuje pomak u istraživanju peptidnih antibiotika (2).

Parafraziranje je postupak u kojem autor svojim riječima prepričava tuđi tekst, tj. preispituje smisao i poruku teksta upotrebljavajući vlastite riječi i rečenične konstrukcije, i kreirajući pritom novu poruku. Parafraziranje teksta nije puko mijenjanje originalnih riječi sinonimima nego dokaz dubokog razumijevanja teksta i problematike kojom se on bavi.

Primjer parafraziranja:

- Europska zaklada za znanost ističe financiranje više od 2000 znanstvenih projekata u 786 država s ciljem poticanja znanstvenih istraživanja i tehnoloških inovacija (7).

Sekundarno citiranje odnosi se na slučaj kad autor koristi navod iz djela kojem nema pristup, nego je do navoda došao posredstvom drugog rada u kojem je izvorni rad citiran. Ovaj način citiranja treba izbjegavati kad god je to moguće, odnosno uvijek treba pokušati pronaći izvorno djelo. Ako to nije moguće, u referencijama se navodi rad koji je zaista korišten, a ne rad u kojem je informacija primarno objavljena.

Primjer sekundarnog citiranja:

- Prema istraživanju Ahmed i dr., kako navode Edwards i Langpap (1), manjkom informacija te bihevioralnim i kulturalnim čimbenicima mogu se baviti kampanje za zdravstvenu edukaciju.

Moguće je navoditi **više izvora istodobno**. Pritom se redni brojevi referencija odvajaju zarezima, ili crticom ako je riječ o uzastopnom nizu brojki. Između brojki i zarezna ne ostavljaju se razmaci.

Primjer citiranja više izvora istodobno:

- Brojna istraživanja (3-7,14,16) pokazuju da je primjena spomenute dijagnostičke metode u ovoj bolesti neadekvatna.
- ...slični rezultati ostvareni su u ranijim istraživanjima (5-8,7,73).

POPIS LITERATURE PREMA VANCOUVERSKOM STILU CITIRANJA

Kako sastaviti popis literature prema vancouverском stilu citiranja?

- ✓ Odabrani način citiranja dosljedno i točno primijenite u cijelom radu.
- ✓ Citirajte izvore koje ste zaista pročitali i upotrijebili za pisanje svog rada.
- ✓ Pažljivo birajte publikacije kojima ćete se služiti pri pisanju rada! Autor je dužan provjeriti je li rad koji citira možda povučen.
- ✓ Izbjegavajte sekundarno citiranje.
- ✓ Sve publikacije citirane u tekstu rada moraju biti navedene u popisu literature prema redoslijedu njihova pojavljivanja. Isto tako, sve publikacije navedene u popisu literature moraju biti citirane na odgovarajućem mjestu u tekstu.
- ✓ Referencije za slike, tablice i slične materijale također se numeriraju prema redoslijedu pojavljivanja u radu. Pri njihovu preuzimanju vodite računa o pravima autora i izdavača!
- ✓ Popis literature i uređivanje referencija lakše je raditi usporedno s pisanjem samog teksta rada nego odjednom nakon završetka pisanja teksta.
- ✓ Upotrebljavajte računalne programe za upravljanje referencijama (engl. reference management software). Međutim, iako ti programi uvelike pomažu u oblikovanju referencija i izradi popisa literature, referencije je ipak nužno dodatno samostalno provjeriti i uskladiti s uputama za citiranje.

Na kraju provjerite:

- ✓ sadrže li referencije sve propisane dijelove
- ✓ slijedite li propisanu interpunkciju, razmake i općeniti izgled referencija
- ✓ upotrebljavate li ispravne skraćene naslove časopisa
- ✓ jesu li referencije u popisu literature numerirane prema redoslijedu njihova pojavljivanja u tekstu
- ✓ jeste li određenu referenciju označili uvijek istim brojem kroz cijeli rad
- ✓ jeste li naveli referencije za slike, ilustracije, tablice, grafikone i ostale materijale koje ste preuzeli iz drugih izvora

Sastavni dijelovi referencija

- **Autor**

Prvo se navodi prezime, a potom inicijal imena autora. Više inicijala imena neke osobe piše se bez razmaka (npr. Smith AB za Anna Bella Smith).

Ako djelo ima do šest autora, navode se svi. Ako djelo ima više od šest autora, navodi se prvih šest autora, a svi ostali označuju se kraticom i dr. (i drugi).

Osim osoba, kao autor se može pojaviti i organizacija ili ustanova.

- **Urednik**

Navodi se jednako kao autor. Nakon posljednjega navedenog urednika, dodaje se kratica ur..

- **Naslov i podnaslov djela**

Naslov i podnaslov djela (knjige, poglavlja iz knjige, članka u časopisu, disertacije, izvješća i dr.) prepisuju se s djela, tj. izvornika, i međusobno se odvajaju dvotočkom. Velikim početnim slovom pišu se samo prva riječ naslova te riječi koje se uobičajeno pišu velikim početnim slovom (npr. osobna i zemljopisna imena, nazivi organizacija, i dr.).

- **Naslov časopisa**

Naslovi časopisa cjelovito se prepisuju s izvornika.

- **Brojčani podaci o časopisu**

Arapskim brojkama upisuju se podaci koje možete pronaći na samom izvorniku ili u nekoj bibliografskoj bazi podataka, i to sljedećim redoslijedom: godina izdavanja, volumen (tj. godište ili svezak; vol.), broj (tj. sveščić; br.), dio (pt.), suplement (tj. dodatak; supl.), stranice (str.).

Uz godinu objavljivanja preporučuje se navesti i mjesec i dan objavljivanja članka, ali oni nisu obavezni. Ako se navode, upisuje se nakon godine nazivom mjeseca na hrvatskom jeziku. Ako postoji, dodaje se i podatak o danu (npr. 12. siječnja 2020).

Podatak o broju časopisa upisuje se u okruglu zagradu, a obvezno ga je upisati ako paginacija svakog broja počinje od 1. Ako ne možete prepoznati o kojem je točno broju časopisa riječ (primjerice, kad su tiskani brojevi časopisa uvezani), taj se podatak može izostaviti.

Stranice rada upisuju se od prve do zadnje. (npr. 210-218). Ako je riječ o paginaciji

na rimskim brojevima, oni se tako prepisuju s izvornika (npr. III-VI ili x-xii). Stranice se na ovaj način, dakle prema vancouverском stilu citiranja, citiraju u referencijama za sve vrste publikacija (npr. poglavlje u knjizi, rad u zborniku s konferencije i dr.).

- **Izdanje knjige**

Navodi se rednim brojem i kraticom izd. Ako je riječ o 1. izdanju neke knjige, taj se podatak izostavlja.

Ako postoji dodatna napomena o izdanju, ona se preuzima s izvornika (npr. 3., dopunjeno izd.).

- **Publikacija u više svezaka**

Ako je riječ o djelu objavljenom u više svezaka (npr. enciklopedije, rječnici i sl.), preuzima se podatak o svesku u kojem se citirani rad nalazi. Navodi se redni broj sveska kojem prethodi kratica sv. (npr. sv. 5).

- **Mjesto izdavanja**

Upisuje se samo prvi grad naveden na izvorniku.

- **Izdavač**

Naziv izdavača, tj. ustanove ili organizacije koja je objavila djelo, prepisuje se s izvornika. Ako je na djelu spomenuto više izdavača, navodi se prvi spomenuti izdavač ili onaj čiji je naziv osobito vizualno istaknut.

- **Godina izdavanja**

Godina izdavanja prepisuje se s naslovne stranice knjige. Ako ona nije navedena, bilježi se godina zaštite autorskog prava koja se navodi uz simbol (©) i često se nalazi na poleđini naslovne stranice (u tzv. impresumu). (npr. 2020).

- **Poglavlje u knjizi**

Poglavlje u (uredničkoj) knjizi opisuje se najprije autorima i naslovom poglavlja, a nakon toga slijede podaci o knjizi u kojoj je poglavlje objavljeno. Između tih dviju cjelina referencije stavlja se oznaka U:. Nakon oznake U: slijede detaljni podaci o knjizi: urednici, naslov knjige, mjesto izdavanja, izdavač, godina izdavanja. Na kraju dolazi podatak o početnoj i završnoj stranici poglavlja, tj. dijela knjige koji se citira, a kojima prethodi kratica str. (npr. str. 13-19).

- **Elektroničko izdanje publikacija i mrežni**

Kad se opisuju elektroničke publikacije (e-izdanja) i mrežni izvori, potrebno je identificirati sve dijelove referencija koje se navode i kod tiskane verzije neke publikacije.

Uz to, potrebno ih je dodatno opisati obaveznim elementima kao što su informacija o datumu citiranja, tj. pristupanja mrežnom izvoru (hrv. pristupljeno,), zatim podatak o poveznici (tj. linku pri čijem je postavljanju u tekst nužno ukloniti hipervezu odnosno onemogućiti direktan pristup poveznici; prethodi mu oznaka Dostupno na:.) i, ako postoji, podatak o DOI broju (engl. Digital Object Identifier; osobito bitno za članke u časopisu; prethodi mu oznaka doi:).

DOI se zapisuje u skraćenom obliku. Dakle, umjesto cjelovitog DOI linka (npr. <https://doi.org/10.5195/jmla.2019.577>), u referenciji se bilježi samo DOI broj (npr. doi: 10.5195/jmla.2019.577).

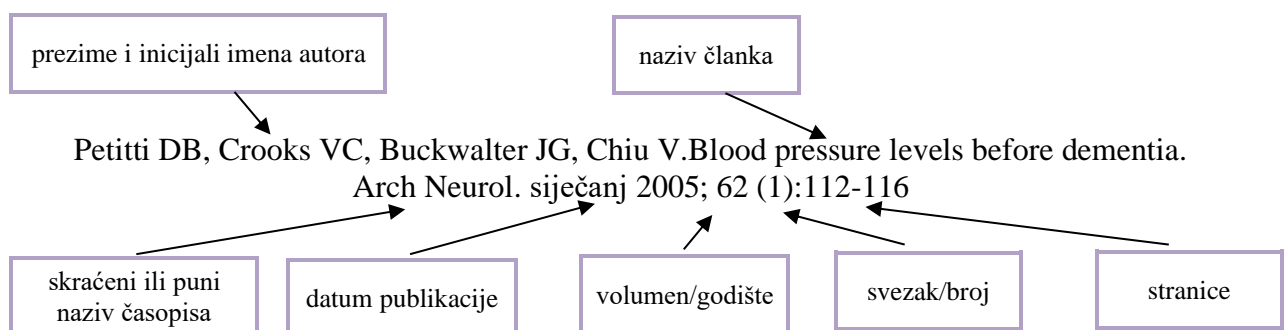
Mrežni izvori podložni su izmjenama i doradama sadržaja, te se, ako je raspoloživ, dodaje i datum posljednje izmjene mrežne stranice (hrv. ažurirano).

PRIMJERI

Obratite pozornost

- ✓ Pri oblikovanju referencija obvezno je pridržavati se propisanog redoslijeda dijelova referencije i propisanog oblika interpunkcije!
- ✓ Dodatne informacije/opaske u referencijama pišu se na jeziku na kojem pišete tekst svojeg rada. Npr. ako je tekst na hrvatskom jeziku, tad ćete upotrebljavati i sur., ur., izd. i ostalo, a ako pišete na engleskom, upotrijebit ćete et al., editor(s), ed., itd. To se odnosi i na podatke o vrsti rada, pristupu mrežnim izvorima, pisanje datuma i dr. Za detaljne upute pratite strukturu svake referencije u primjerima koji slijede.

1. Članak u časopisu

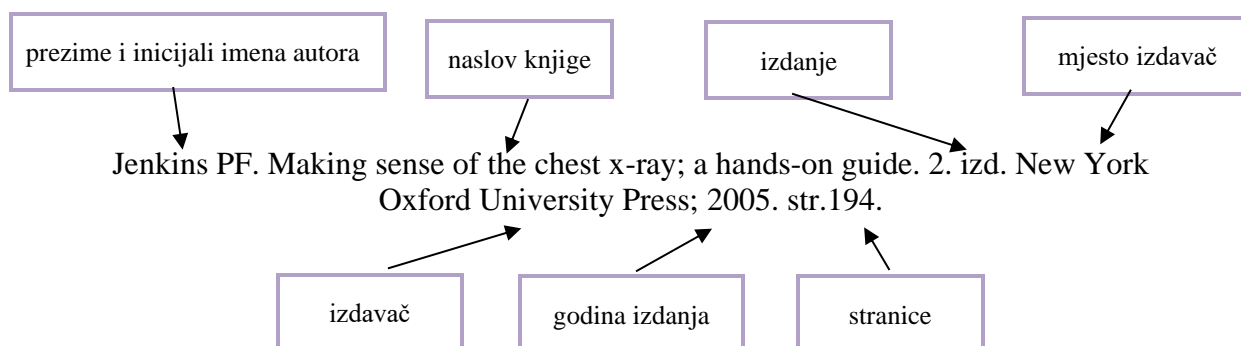
Ako članak ima više od 6 autora, sedmi i svi ostali autori zamjenjuju se kraticom "i dr".

2. Članak dostupan samo u e-obliku

Prezime autora Inicijal imena. Naslov članka: podnaslov. Skraćeni (ili puni) naslov časopisa. Godina (ili točan datum) objave (pristupljeno datum); volumen(broj):stranice. Dostupno na: link

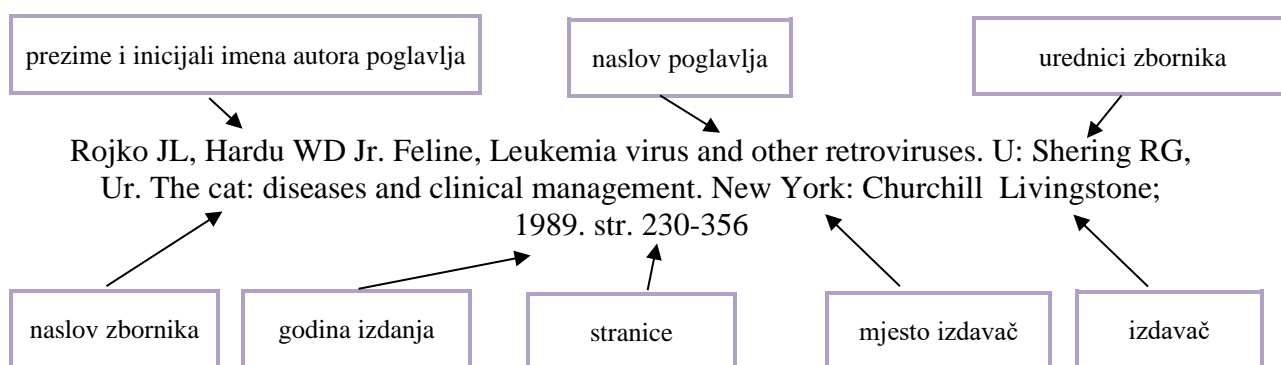
- Zhu Y, Zhang J. Social network analysis of the mental health sub-topic on the MedlinePlus subject directory. Information research. 2020 (pristupljeno 10. 2. 2023.); 25(4) str. 876. Dostupno na: <http://www.informationr.net/ir/25-4/paper876.html>

3. Knjiga

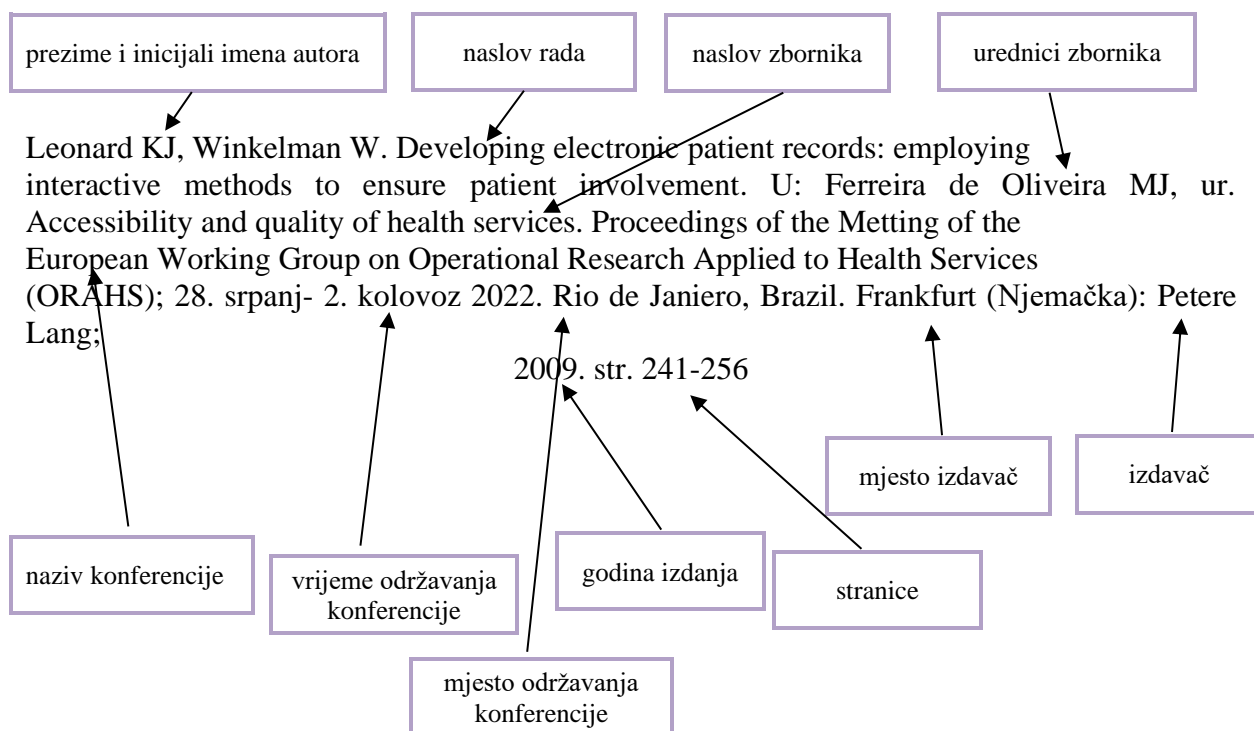

Ako je riječ o uredničkoj knjizi onda se umjesto autora navode urednici i dodaje se ur. nakon njihovih imena.

4. Poglavlje u uredničkoj knjizi

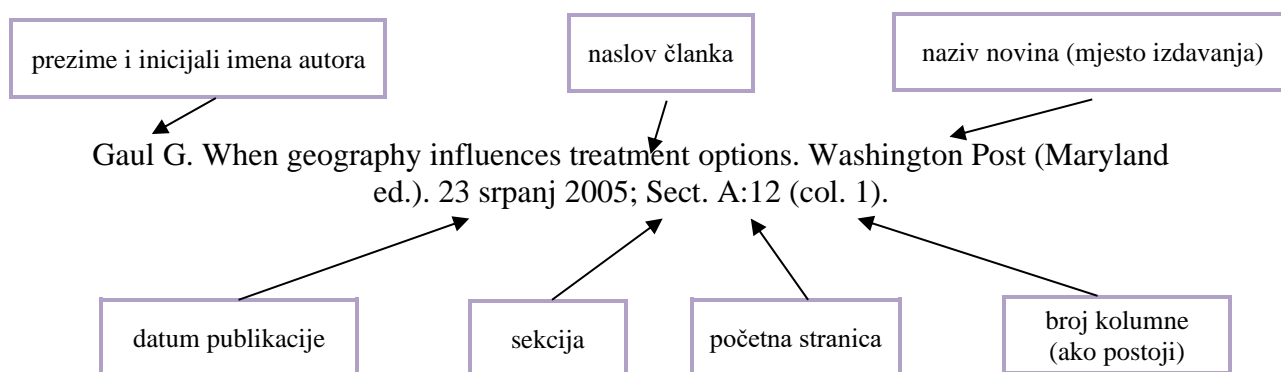

5. Članak u zborniku radova s kongresa

Ako ne postoji zbornik radova s kongresa, a želi se navesti rad predstavljen na kongresu onda se izostavljaju podaci za urednika i naslov zbornika.

6. Novinski članak

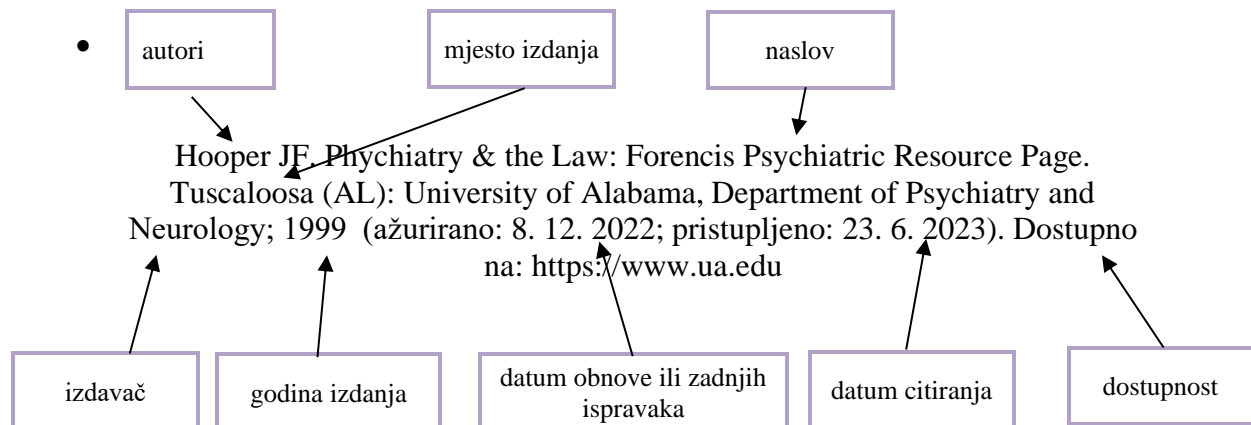

7. E-izvori

a. Mrežna stranica

Naziv organizacije ili Prezime autora Inicijal imena. Naslov mrežne stranice; godina (ažurirano datum; pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Javno zdravlje, 2023 (pristupljeno 5. 2. 2023.). Dostupno na: <https://javno-zdravlje.hr/>
- Veleučilište studija sigurnosti u Zagrebu 2023 (pristupljeno 20. 2. 2023.). Dostupno na: <https://www.vss.hr/>

b. Dio mrežne stranice

Naslov mrežne/početne stranice godina objave mrežne/početne stranice. Naslov određenog dijela mrežne stranice; datum objave određenog dijela mrežne stranice (ažurirano: datum; pristupljeno: datum). Dostupno na: link

- Hrvatski zavod za javno zdravstvo 2022. Higijenski minimum; 8. 11. 2023. (pristupljeno: 9. 11. 2022.). Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/sluzba-zdravstvena-ekologija/higijenski-minimum/>
- Hrvatska liječnička komora. 2022 Povijest HLK-a. (pristupljeno: 20. 1. 2023.). Dostupno na: <https://www.hlk.hr/povijest-hlk-a.aspx>

c. Blog

Prezime autora Inicijal imena ili Naziv organizacije. Naslov bloga: podnaslov Početna godina objavljanja bloga - . (pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Lin K. Common sense family doctor. 2009 - . (pristupljeno 15. 1. 2023.). Dostupno na: <http://commonsensemd.blogspot.com/>

- BMJ Evidence-Based Nursing blog. 2022 (pristupljeno 15. 5. 2023.). Dostupno na: <https://blogs.bmj.com/ebn/>

d. Tekst/post objavljen na blogu

Prezime autora Inicijal imena. Naslov teksta na blogu: podnaslov. Datum objave. (pristupljeno datum). U: Naslov bloga: podnaslov. Početna godina objavljivanja bloga - . Dostupno na: link

- Jung S. Medical gadgets at this year's CES 2021. 18. 1. 2021. (pristupljeno 1. 2. 2023.). U: Medgadget.com. 2004 - . Dostupno na: <https://www.medgadget.com/2021/01/medical-gadgets-at-this-years-virtual-ces-2021.html>

e. Prezentacija (PowerPoint) na internetu

Prezime autora Inicijal imena ili Naziv organizacije. Naslov prezentacije: podnaslov. (pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Bramer WM. A unique method for fast, high-quality systematic searching (pristupljeno 10. 5. 2023.). Dostupno na: <http://www.slideshare.net/rocheam/systematic-searching-in-embase-webinar-march-25-2015>

8. Pravni dokumenti (zakonski akti, pravilnici i dr.)

Naslov pravnog akta. Broj pravnog akta (i/ili ostali podaci potrebni za njegovu identifikaciju). (pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Zakon o hrani. Narodne novine br. 18/23. (pristupljeno 15.3.2023.). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/467/Zakon-o-hrani>
- Uredba o uredskom poslovanju. Narodne novine br. 75/21. (pristupljeno 10.2.2023.). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_07_75_1415.html
- Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama. Narodne novine br. 76/14. (pristupljeno 1. 8. 2022.). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_06_76_1414.html
- Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi. Hrvatska liječnička komora (pristupljeno 10.

9. 2023.) Dostupno na: <https://www.hlk.hr/EasyEdit/UserFiles/pravilnik-o-trajnoj-medicinskoj-izobrazbi-14112014.pdf>

- Zakon o zaštiti na radu. Narodne novine br. 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18 (pristupljeno 16.4.2023.). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/167/Zakon-o-za%C5%A1titi-na-radu>
- Uredba (EU) br. 576/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013.o nekomercijalnom premještanju kućnih ljubimaca i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 998/2003 (Tekst značajan za EGP). Službeni list Europske unije , L 178/1 (pristupljeno 12. 12. 2022.). Dostupno na: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/576/oj>

9. Službena publikacija

a. Izvještaj

Naziv organizacije ili Prezime autora Inicijal imena. Naslov izvještaja: podnaslov. Mjesto izdavanja: Izdavač; godina.

- Lourey C. A contributing life: the 2012 national report card on mental health and suicide prevention. Sydney: National Mental Health Commission; 2015.
- Cohen JT, Duggar K, Gray GM, i sur. Evaluation of the potential for bovine spongiform encephalopathy in the United States. Boston: Harvard School of Public Health, Center for Risk Analysis; 2001. Izvještaj br. PB2002-108684.
** broj izvještaja (Izvještaj br.) može se izostaviti ako ta informacija nije dostupna

b. Izvještaj objavljen na internetu

Naziv organizacije ili Prezime autora Inicijal imena. Naslov izvještaja: podnaslov Prezime urednika Inicijal imena, ur. (ažurirano datum; pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2014. godinu. Poljičanin T, Benjak T, ur. (pristupljeno 4. 4. 2023.). Dostupno na: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2015/05/ljetopis_2014.pdf

10. Slikovni materijali i video

a. Slikovni materijal iz knjige

Prezime autora Inicijal imena. Naslov knjige: podnaslov. Izdanje (ako nije 1. izd.). Mjesto izdavanja: Izdavač; godina. Slika broj slike (ako postoji), Naslov slikovnog priloga: podnaslov; str. broj stranice.

- Lashley FR. Clinical genetics in nursing practice. 3. izd. New York: Springer Publishing Company; 2005. Slika 2.5, Meiosis with two autosomal chromosome pairs; str. 27-28.

b. Tablica iz knjige

Prezime autora Inicijal imena. Naslov knjige: podnaslov. Izdanje (ako nije 1. izd.). Mjesto izdavanja: Izdavač; godina. Tablica broj tablice (ako postoji), Naslov tablice: podnaslov; str. broj stranice.

- Keros P, Pećina M. Funkcijska anatomija lokomotornoga sustava. 2., dopunjeno izd. Zagreb: Naklada Ljevak; 2020. Tablica 2.7, Djelovanja pomoćnih respiracijskih mišića; str. 172.

c. Slika s interneta

Prezime autora Inicijal imena ili Naziv organizacije. Naslov slikovnog priloga: podnaslov. (pristupljeno datum). Dostupno na: link

- McCourtie SD, World Bank. SDM-LK-179: a dentist examines the teeth of a preschooler. (pristupljeno 14. 6. 2023.). Dostupno na: <http://www.flickr.com/photos/worldbank/3486672699/>

11. Ocjenjski radovi

a. Završni/diplomski/doktorski rad

Prezime autora Inicijal imena. Naslov rada: podnaslov (vrsta rada). Izdavač; godina.

- Morožin A. Rudarenje podataka u projektom menadžmentu u okviru razvoja softvera (diplomski rad). Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet; 2017.

b. Završni/diplomski/doktorski rad (e-izdanje)

Prezime autora Inicijal imena. Naslov rada: podnaslov (vrsta rada). Izdavač; godina (pristupljeno datum). Dostupno na: link

- Škoko I. Upravljanje ljudskim resursima u organizaciji privatnih zdravstvenih

ustanova (doktorski rad). Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet; 2018. (pristupljeno 11. 2. 2023.). Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:268121>